

Sidas handlingsprogram för jämförbarhet Policy

Avdelningen för policy och juridik

April 1997

Introduktion till:

Sidas HANDLINGSPROGRAM FÖR FRÄMJANDE AV JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN I SAMARBETSLÄNDERNA

Sidas handlingsprogram består av tre delar:

- * Policy
- * Erfarenhetsredovisning
- * Handlingsplan.

Delarna presenteras i tre skilda dokument.

Handlingsprogrammet har växt fram under ett och ett halvt år. Processen har inneburit goda möjligheter för Sidas alla avdelningar att aktivt engagera sig och bidra till utvecklingen av metoder för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män i utvecklingssamarbetet.

Handlingsprogrammet omfattar femårsperioden 1997 - 2001. Det kommer att fortlöpande ses över och vid behov revideras. En formell utvärdering kommer att genomföras vid utgången av perioden.

1. Policy för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män

Dokumentet presenterar jämställdhetsmålet och relaterar det till det svenska utvecklingssamarbetets andra övergripande mål. Det tillhandahåller den logiska grunden, utgångspunkterna och prioriteringarna för främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män i Sidas utvecklingssamarbete. Den innehåller också kortfattade riktlinjer vad gäller angreppssätt och metodik samt roller och ansvarsområden, kompetensutveckling och resurser inom Sida.

2. Erfarenhetsredovisning av arbete med att främja jämställdhet mellan kvinnor och män

Denna del av handlingsprogrammet bygger på tidigare analyser och på en konsultativ process under 1996 som involverade alla Sidas operativa avdelningar. Den identifierar hinder och möjligheter för främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män, baserad på gjorda erfarenheter. Särskild tonvikt läggs vid att identifiera goda exempel.

3. Handlingsplan för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män

En övergripande handlingsplan har utarbetats. Dessutom har varje avdelning inom Sida utarbetat en konkret handlingsplan för att främja jämställdhet inom respektive verksamhetsområde. Dessa individuella handlingsplaner består av:

- i) *översikt* av jämställdhetsperspektivet i relation till sektorn/området ifråga;
- ii) *strategi* för hur jämställdhet skall främjas i avdelningens policyutveckling och -dialog samt operationella program. Handlingsplanerna bör fastställa tydliga, mätbara mål och en plan för utveckling av indikatorer för att mäta effekter genom uppföljning och utvärdering.

Dessa handlingsplaner kommer att översättas till mer konkreta aktiviteter i avdelningarnas årsplaner och följas upp i årsredovisningen.

HANDLINGSPROGRAM FÖR ATT FRÄMJA JÄMSTÄLLDHET
MELLAN KVINNOR OCH MÄN I SAMARBETSLÄNDERNA

P O L I C Y

1997-04-01

FÖRORD

Främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män har varit en viktig fråga för Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete sedan 1960-talet. Själva målet har inte förändrats genom åren; det har hela tiden definierats som *främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män*. I takt med att erfarenheterna och kunskaperna vuxit, har det emellertid skett en betydande utveckling av strategier och metodik. Ett viktigt exempel på förändrad metodik är övergången från inriktningen på separata, särskilda insatser för kvinnor, till en strategi som går ut på att låta ett *jämställdhetsperspektiv genomsyra hela verksamheten*, och som ett viktigt komplement till huvudstrategin *särskilda insatser för att främja jämställdhet*. Ett annat exempel är introduktionen av en jämställdhetsansats, d v s skiftet från fokus på kvinnor till en *inriktning på kvinnor och män* och förhållandena dem emellan.

Med inrättandet av den nya organisationen Sida i juli 1995 erkändes jämställdhet mellan kvinnor och män som ett av fyra prioriterade områden för utvecklingssamarbetet. Förberedelserna startade för utarbetande av detta handlingsprogram, som fastställer policy, strategier och konkreta åtgärder att vidtas under den kommande femårsperioden.

I maj 1996 fastställde Sveriges riksdag främjande av *jämställdhet mellan kvinnor och män i samarbetsländerna* som ett av de övergripande målen för Sveriges utvecklingssamarbete. Det innebar en betydelsefull politisk signal vad gäller frågans vikt. Utrikesdepartementet utarbetade en policy för jämställdhet mellan kvinnor och män i det svenska utvecklingssamarbetet - bilateralt, multilateralt och genom enskilda organisationer. Denna policy tillhandahåller övergripande riktlinjer för hur jämställdhet skall främjas.

En viktig utgångspunkt för handlingsprogrammet är den internationella strategi för främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män som utvecklades inför och bekräftades av världens regeringar vid FNs fjärde kvinnokonferens i Peking - *Platform for Action*. Sidas arbete för jämställdhet skall bygga på samarbetsländernas politiska åtaganden i Peking. Strategier och åtgärder kommer att baseras på ländernas nationella rapporter och på regeringarnas och de enskilda organisationernas planer för uppföljning av åtagandena. Samarbetsländernas egna prioriteringar och initiativ kommer att stödjas och partnerskap utvecklas kring genomförandet av Platform for Action.

JÄMSTÄLLDHET ÄR ETT MÅL FÖR SVERIGES UTVECKLINGSSAMARBETE

Bakgrund

I maj 1996 beslutade riksdagen att främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män skall vara ett mål för svenskt utvecklingssamarbete. Beslutet bekräftar en lång tradition av arbete för jämställdhet inom biståndet, och är ett tydligt tecken på politisk samsyn i Sverige om jämställdhetens betydelse för utvecklingen, såväl i det svenska samhället som inom utvecklingssamarbetet.

Jämställdhetsmålet definieras som *“främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män i mottagarländerna”* (proposition 1995/96:153).

Utgångspunkt: Jämställdhet är en förutsättning för rättvis och effektiv utveckling

Tonvikten på jämställdhet mellan kvinnor och män i svenskt utvecklingssamarbete baseras på ett viktigt antagande: Jämställdhet i meningen lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för kvinnor och män är både en fråga om mänskliga rättigheter och en förutsättning för en rättvis och effektiv utveckling.

Jämställdhet mellan kvinnor och män ses sålunda inom svenskt utvecklingssamarbete, liksom i Sverige som helhet, som en betydelsefull samhällsfråga och inte som en “kvinnofråga”. Jämställdhet är central för utvecklingen och bör vara en integrerad del av politiken och ekonomin samt i arbetet med att säkerställa mänskliga rättigheter och ett demokratiskt styrelseskick. Hela samhället - såväl kvinnor som män - och speciellt personer på ledande nivåer, bör aktivt delta i arbetet med att främja jämställdhet.

Skäl för inriktning på jämställdhet i svenskt utvecklingssamarbete

Trots ansträngningarna för att förbättra kvinnornas situation och jämställdheten mellan kvinnor och män har framstegen varit långsamma och ojämna. Betydande könsgrundade skillnader består alltjämt. Under 1990-talet har problemen accentuerats när det gäller mänskliga rättigheter för kvinnor och våldet mot kvinnor. UNDPs *Human Development Report* (1995) slår fast att det inte finns något enda land i världen där jämställdhet mellan kvinnor och män uppnåtts på alla samhällets områden. Den pekar på allvarliga brister oberoende av hur man mäter. Särskilt oroande är skillnaden i kvinnors respektive mäns deltagande och beslutsfattande i politiken. Mindre

än 10 % av världens parlamentsledamöter är kvinnor, och inte mer än 6 % av ministerposterna är besatta med kvinnor.

Det gångna decenniet har emellertid också uppvisat många exempel på en positiv utveckling på såväl internationell, regional som nationell nivå. Jämställdhet mellan kvinnor och män är väl etablerad på den internationella dagordningen. Världens regeringar gjorde internationella åtaganden om jämställdhet i Peking, och många av Sidas samarbetsländer håller på att utveckla egna strategier för att följa upp dessa. Regeringar har idag handlingsplaner och institutionella mekanismer för främjande av jämställdhet. Opinionsrörelser som kvinnogrupper, forskningsinstitutioner och enskilda organisationer har skaffat sig en bättre position för att påverka sina regeringar. Nationella, regionala och internationella nätverk har vuxit sig starkare och utökat sitt inflytande. Utvecklingen har gått framåt inom forskning och jämställdhetsutbildning; indikatorer, könsuppdelad statistik och index tas fram.

Utvecklingssamarbetet har en viktig roll att spela för att främja och underlätta dessa positiva tendenser. Stora ansträngningar har gjorts för att sätta jämställdheten i centrum, särskilt under de senaste tio åren. Även om avsevärda framsteg således skett, särskilt när det gäller organisationernas institutionella utveckling, krävs dock fortfarande många åtgärder, innan jämställdhet kan sägas vara en integrerad del av utvecklingssamarbetet på alla nivåer. Alltför ofta är jämställdhet fortfarande en marginell snarare än en central fråga.

Sveriges internationella åtaganden

Under det senaste decenniet har frågan om jämställdhet mellan kvinnor och män fått växande uppmärksamhet i internationella organ. Majoriteten av FNs medlemsstater har närmat sig varandra när det gäller synen på jämställdhetens betydelse för en rättvis och effektiv utveckling och de åtgärder som krävs för att ta itu med en oacceptabel situation.

Sverige har medverkat till att jämställdhet tas upp i alla viktiga FN-konferenser under 1990-talet; miljö (Rio 1992), mänskliga rättigheter (Wien 1993), befolkning (Kairo 1994), sociala frågor (Köpenhamn 1995), boende (Istanbul 1996) och utbildning (Amman 1996). Sveriges åtaganden för jämställdhet vid dessa konferenser, och vid den för jämställdheten allra viktigaste, kvinnokonferensen i Peking, omfattar både jämställdhet i Sverige och stöd till jämställdhet i de länder med vilka Sverige samarbetar - bilateralt, multilateralt och genom enskilda organisationer.

JÄMSTÄLLDHETSMÅLETS ÅTERVERKNINGAR PÅ UTVECKLINGSSAMARBETET

Jämställdhet inom ramen för de andra biståndsmålen

Det övergripande målet för Sveriges utvecklingssamarbete har sedan 1962 varit att "höja fattiga människors levnadsnivå" (proposition 1962:100). Under årens lopp har huvudmålet kompletterats med mer specifika delmål: Resurstillväxt; ekonomisk och social utjämning; ekonomiskt och politiskt

oberoende; demokratisk samhällsutveckling; miljöhänsyn; samt således främjande av jämställdhet mellan kvinnor och män i samarbetsländerna.

Samtliga delmål är emellertid underordnade huvudmålet om fattigdomens eliminerande och måste bidra till det. Det finns ingen inbördes rangordning mellan delmålen, och de bör på ett optimalt sätt integreras med varandra.

Uvecklingssamarbetet med Öst- och Centraleuropa ska bidra till att främja en säkerhetsgemenskap, fördjupa demokratins kultur, stödja en socialt hållbar ekonomisk omvandling och stödja en miljömässigt hållbar utveckling. För östbiståndet gäller också att all verksamhet skall genomsyras av främjande av jämställdhet, även om det inte har formulerats som ett specifikt mål.

Övergripande riktlinjer för jämställdhet i Sveriges utvecklingssamarbete

Riktlinjer för jämställdhet i utvecklingssamarbetet fastställdes av UD i juni 1996. Den anger utgångspunkter och principer för jämställdhet i utvecklingssamarbetet, och ställer tydliga krav på alla aktörer. Den påtalar behovet av ökade kunskaper om de underliggande orsakerna till bristande jämställdhet och understryker vikten av lämpliga metoder för att åstadkomma förändring.

UDs riktlinjer betonar att jämställdhet är en viktig aspekt av det övergripande landstrategiarbetet. Sålunda bör jämställdhetsmålet påverka prioriteringen mellan olika sektorer, mellan olika projekt inom en sektor och vid beslut om projektens inriktning och utformning. Alla aktörer inom utvecklingssamarbetet bör utforma konkreta handlingsprogram med angivande av hur målet skall uppnås.

Jämställdhet i Sida som organisation

Ökad förståelse för och engagemang i jämställdhetsfrågorna i Sverige och i Sida som organisation är en förutsättning för att utveckla den kompetens som krävs för ett effektivt utvecklingssamarbete. I framtiden kommer kopplingen mellan Sidas interna jämställdhet och jämställdhet i utvecklingssamarbetet att framhållas tydligare.

UTGÅNGSPUNKTER

Nationella prioriteringar och initiativ

Då ansvaret för jämställdhet ligger hos ländernas regeringar är det viktigt att Sidas stöd styrs av de prioriteringar och handlingsplaner som utarbetats av dem. Vid stödet av jämställdhetssträvanden på nationell nivå är utgångspunkten respektive lands mål och prioriteringar, som uttrycks i nationella planer och strategier. Det är också viktigt att Sida är medvetet om och vägleds av de prioriteringar och verksamheter som andra aktörer på nationell nivå i samhället och enskilda organisationer utarbetat. Det förutsätter att Sida etablerar kontakt med en vid krets av kvinnoorganisationer och nätverk i samarbetsländerna och för en aktiv dialog om nationella prioriteringar och initiativ.

Kvinnokonferensens prioriteringar

I Sidas utvecklingssamarbete läggs stor vikt vid handlingsplanen från kvinnokonferensen i Peking, *Platform for Action*, då den representerar de nationella regeringarnas politiska åtaganden för att främja jämställdhet. Genom att utgå från den elimineras risken att Sidas prioriteringar ensidigt styrs av ett svenskt perspektiv, och garanterar att de verkligen överensstämmer med de av samarbetsländernas regeringar fastställda prioriteringarna.

Platform for Action pekar ut tolv gemensamma *särskilt angelägna områden*, "Critical Areas of Concern", där åtgärder måste sättas in; fattigdom, utbildning, hälsa; våld mot kvinnor; väpnade konflikter; ekonomi, politisk makt och beslutsfattande, institutionella mekanismer för jämställdhet, mänskliga rättigheter, media, miljön, och flickors situation. Sida är verksamt inom samtliga. De *särskilt angelägna områdena* har inte någon inbördes rangordning, eftersom behoven varierar mellan olika länder. Varje land gör sina egna prioriteringar. Särskild tonvikt bör dock läggas på kvinnornas delaktighet i den politiska beslutsprocessen, eftersom detta får konsekvenser för alla andra områden.

De prioriteringar som gjordes under Pekingprocessen, av samarbetsländernas regeringar och av de enskilda organisationerna, bör avspeglas i Sidas val av inriktning på utvecklingssamarbetet. Inom de områdena kan biståndet medverka till att främja jämställdheten.

Jämställdhet är en viktig samhällsfråga

Jämställdhet mellan kvinnor och män är inte en kvinnofråga utan en viktig fråga för hela samhället. Bristande jämställdhet är ett avgörande hinder för utvecklingen. Arbetet med att öka jämställdheten är därför viktigt inte bara för att förbättra kvinnornas situation utan också för att främja samhällsutvecklingen i stort. Insikten om detta kräver att jämställdhet lyfts upp på hög nivå inom regeringarnas arbete, och att samarbete kommer till stånd mellan alla relevanta aktörer i samhället.

Stöd till större makt och inflytande för kvinnor är centralt för att främja en rättvis och uthållig utveckling. Kvinnor måste få rätt att bestämma över sina egna liv. De bör få stöd till ökad medvetenhet, större självförtroende, bättre valmöjligheter samt tillgång till och rätt att bestämma över tillgängliga resurser. Biståndsgivare kan spela en viktig roll i den processen.

För att jämställdhetsmålet ska nås krävs emellertid också att männen tar sitt ansvar. *Platform for Action* framhåller behovet av att männen engagerar och aktiverar sig för jämställdhet. Männens roller, ansvar och behov bör definieras tydligare. Sida bör bidra aktivt till metodutveckling när det gäller att uppmärksamma männen och deras roller, då detta är en hörnsten i svensk jämställdhetsstrategi och Sverige i denna fråga spelade en nyckelroll i Peking.

Inriktning på både kvinnor och män

En viktig princip i Sidas policy i jämställdhetsarbetet är behovet av inriktning på både kvinnor och män och förhållandena dem emellan, snarare än

inriktning på enbart kvinnor. Detta är nödvändigt för att förstå och angripa de strukturella orsakerna till bristande jämställdhet istället för att fokusera på symptomen, och för att kunna säkerställa att både kvinnor och män deltar i och tar ansvar för jämställdhetsarbetet.

Det är viktigt att understryka att ett jämställdhetsinriktat angreppssätt ofta innebär att större uppmärksamhet ägnas åt män, eftersom insikt i mäns attityder och beteenden är avgörande för effektiva jämställdhetsinsatser.

Kvinnor och män har ofta mycket olika behov och arten av de kulturella, fysiska, ekonomiska och institutionella hinder kvinnor möter i samhället är annorlunda än mäns. Medvetenhet om strukturella och systemmässiga hinder är viktig för att både kvinnor och män ska kunna bidra till och dra nytta av utvecklingen. En jämställdhetsinriktad ansats säkerställer att vederbörlig uppmärksamhet ägnas åt både kvinnor och män.

PRIORITERINGAR

Strukturella orsaker till bristande jämställdhet

De erfarenheter och kunskaper som erhållits under det senaste decenniet har visat på vikten av att belysa strukturella och systemmässiga orsaker till bristande jämställdhet. Könsggrundade skillnader inom tre områden behöver lyftas fram: *Mänskliga rättigheter, deltagande i politiskt beslutsfattande samt deltagande i ekonomiskt beslutsfattande och möjligheter till ekonomisk självständighet.*

Många av de *Critical Areas of Concern* som lyfts fram i *Platform for Action* kan härledas ur dessa tre faktorer. *Våld mot kvinnor* är en konsekvens av bristande respekt för kvinnors mänskliga rättigheter. Könsggrundade skillnader när det gäller *fattigdom* uppstår ur kvinnors brist på ekonomisk självständighet och uteslutning från ekonomiskt beslutsfattande. Det faktum att kvinnor är underrepresenterade på alla områden och nivåer av politiskt beslutsfattande leder bl a till att de inte deltar i *konfliktlösning och rehabiliteringsarbete.*

Sociokulturella faktorer förstärker de strukturella orsakerna till bristande jämställdhet. Negativa attityder och sedvänjor bidrar till flickors och kvinnors underordning och får en olycklig inverkan genom kvinnans hela livscykel. *Platform for Action* understryker att sådana attityder och sedvänjor måste upphävas. Det är viktigt att stödja lokala initiativ för att övervinna sådana sociokulturella hinder för jämställdhet mellan kvinnor och män.

Sida skall prioritera insatser som syftar till att åtgärda strukturella och systemmässiga brister och främja jämställdhet inom ovannämnda strategiska områden.

Fattighedsrelaterad brist på jämställdhet

I Peking-processen tog många av Sidas samarbetsländer speciellt upp den fattighedsrelaterade bristen på jämställdhet. Samarbetsländerna i Afrika fästet ex uppmärksamheten på bristande jämställdhet när det gäller utbildning,

sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa, försörjning samt flickors situation.

Sida har länge prioriterat dessa särskilt angelägna områden i arbetet med att främja jämställdhet mellan kvinnor och män i samarbetsländerna. Fortsatt stöd kommer att utgå till nationella initiativ för att genomföra rekommendationerna från Peking.

Ett särskilt initiativ i fem samarbetsländer

En särskild insats för genomförande av *Platform for Action* kommer att göras i fem samarbetsländer, ett i var och en av regionerna södra Afrika, Östafrika, Asien, Centralamerika samt Central- och Östeuropa - Namibia, Tanzania, Indien, Nicaragua och Estland. Insatsen kommer att anta varierande former i de olika länderna på grund av skilda prioriteringar, behov och potential. Gemensamt för alla är emellertid arbetet med att knyta samman institutioner, organisationer och enskilda i Sverige och de fem länderna och stimulera ömsesidigt utbyte kring genomförandet av *Platform for Action*.

ANGREPPSSÄTT

Jämställdhet ska genomsyra all verksamhet

Ett viktigt internt mål i Sidas jämställdhetsarbete är att se till att ett jämställdhetsperspektiv genomsyrar handlingsplaner och program som utgår från andra mål för utvecklingssamarbetet. Det gäller särskilt det övergripande målet *minskad fattigdom* men också de ur huvudmålet härledda delmålen. Jämställdhetsperspektivet ska genomsyra implementeringen av de *handlingsprogram* som gäller för de övriga tre prioriterade områdena för Sidas verksamhet: *Sysselsättning och fattigdomsbekämpning; fred, demokrati och mänskliga rättigheter samt hållbar utveckling*.

Strävan efter jämställdhet ska genomsyra allt arbete på alla nivåer. Den ska inte tillföras som något ytterligare, vid sidan av, utan finnas med som en oskiljaktig del av helheten. Detta måste leda till en omformulering av utvecklingsmål, strategier, institutioner och processer så att såväl kvinnors som mäns prioriteringar och behov avspeglas på ett bättre sätt och åtgärder vidtas mot könsgrundade skillnader. Jämställdhet måste därför genomsyra inte bara projekt och program utan också alla övergripande mål, handlingsplaner och strategier samt dialogen med samarbetslandet.

Jämställdhet är en fråga av största vikt för den nationella utvecklingen, och därför måste frågan uppmärksammas redan på landprogramnivå. *Platform for Action* skall användas som ett strategiskt instrument i policydialog och högnivådiskussioner. En genomgripande analys bör göras av problem, potential, prioriteringar och möjliga insatser på nationell nivå. Endast med jämställdhetsmedvetna landanalyser, resultatanalyser och landstrategier som utgångspunkt blir det möjligt att genomföra relevanta sektoranalyser, och sektoriella handlingsplaner och program.

I enlighet med rekommendationerna i *Platform for Action* arbetar Sida med en analys av situationen för kvinnor och män som en grundläggande utgångspunkt för att jämställdhet ska genomsyra utvecklingssamarbetet.

Hänsyn tas till både kvinnors och mäns roller, ansvar, behov, tillgång till och kontroll över resurser samt medverkan i beslutsprocesser. Jämställdhet mellan kvinnor och män måste bli en integrerad aspekt av alla analyser, t ex av mål, deltagare, intressenter, risker och bärkraftighet; inom logisk analysram (Logical Framework Analysis, LFA) liksom inom den övergripande analysen av fattigdomssituationen samt den ekonomiska och politiska utvecklingen. I de flesta fall kan jämställdhet integreras i existerande analyser, men ibland kan det vara nödvändigt att genomföra en separat analys av kvinnors och mäns situation.

Platform for Action framhåller att jämställdhetsanalysen måste genomföras innan beslut fattas, i samband med all policyutveckling, då landstrategier antas och när program och projekt planeras. Analysen gör det möjligt att bedöma effekten av en insats på kvinnor respektive män, och är därmed bästa sättet att se till att både kvinnor och män får inflytande, och kan delta i och dra nytta av utvecklingsprocessen.

Särskilda stödinsatser som komplement

Särskilda insatser för att främja jämställdhet är ett viktigt komplement till försöken att få jämställdhet att genomsyra all verksamhet. Däri finns ingen motsägelse. När betydande könsgrundade skillnader har identifierats, måste åtgärder vidtas för att rätta till obalansen. Dessa bör inriktas på de strukturella orsakerna till obalansen och inte bara på dess symptom och effekter.

Sida stödjer åtgärder på internationell, regional och nationell nivå för att öka kvinnors makt och inflytande över sina egna liv och samhället samt åtgärder för att öka mäns engagemang för jämställdhet.

Koordinering och samordning med andra aktörer

En stor del av Sidas utvecklingssamarbete innebär kontakter och samordning med andra internationella aktörer; bilaterala organisationer - t ex de nordiska biståndsorganen - FN-organisationerna, finansieringsinstitut som Världsbanken och IMF, EU, OECD/DAC, och enskilda organisationer. Även på den nivån måste jämställdhetsfrågan uppmärksammas. Särskilt viktigt är det att låta allt samarbete och koordinering inom EU genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

Jämställdhetsperspektivet bör genomsyra även det multi-bilaterala samarbetet och stödet genom enskilda organisationer. Sida kommer att ställa större krav på de organisationer som tar emot och/eller kanaliserar Sida-stöd. Frågan om institutionell kapacitet att hantera jämställdhetsfrågor kommer att lyftas fram i dialogen och i förhandlingarna om stöd.

Sida kommer även fortsättningsvis att delta i specifika samordningsinsatser för jämställdhet; det nordiska jämställdhetssamarbetet, expertgrupperna om jämställdhet vid OECD/DAC, Europakommissionen och FNs kvinnokommission.

ROLLER, ANSVAR OCH RESURSER INOM SIDA

Det övergripande ansvaret för att vederbörlig uppmärksamhet ägnas jämställdhet mellan kvinnor och män i policyutveckling och -dialog och i program- och projektutveckling ligger hos Sidas avdelningschefer. För att säkerställa att jämställdhet prioriteras krävs en solid grund av konkret stöd från den högsta ledningen. Strategier bör utvecklas för att leda arbetet, fastställa normer, utkräva ansvar och premiera engagemang.

Sidas avdelningar har ansvar för utveckling av den medvetenhet, det engagemang och den kompetens som krävs för att integrera jämställdhet inom respektive ansvarsområden. All personal som är involverad i utvecklingssamarbetet förväntas besitta den professionella kompetens som krävs inom dess område. Inventering av kompetensen skall göras och specialutbildning samt metoder för utkrävande av ansvar kommer att utvecklas.

Samtidigt som ansvaret för jämställdhet delas av alla och envar i organisationen, finns ett fortsatt behov av specialistresurser och adekvata organisationsstrukturer. Specialister bör finnas i tillräckligt antal, vara strategiskt placerade, besitta vederbörlig kompetens och status samt ha tillräckliga resurser till sitt förfogande. I första hand ska de fungera som katalysatorer och rådgivare.

Ett jämställdhetsnätverk sammansatt av resurspersoner från samtliga avdelningar inom Sida har en understödjande roll i arbetet med att låta ett jämställdhetsperspektiv genomsyra alla riktlinjer och program.

En stor del av Sidas utvecklingssamarbete utförs av konsulter - individer och institutioner. Sida kommer att ställa större krav på kompetens inom jämställdhetsområdet.

LÄNKAR TILL DET SVENSKA SAMHÄLLET

Närmare samarbete och erfarenhetsutbyte mellan Sida och svenska enskilda organisationer kommer att gynna båda parter. Ett externt jämställdhetsnätverk bestående av enskilda organisationer och den svenska resursbasen är ett instrument för att underlätta sådant utbyte och samarbete.

Information till allmänheten prioriteras. Jämställdhetsfrågornas betydelse bör i ökande grad genomsyra Sidas informationsverksamhet. Dessutom kommer särskilt informationsmaterial om jämställdhet att produceras.

Kvinnorådet för internationellt bistånd (KIB) består av representanter för tio kvinnoorganisationer, inklusive de största politiska partierna och fackförbunden. KIB har en viktig roll att spela när det gäller att sprida information om arbetet med att främja jämställdhet inom utvecklingssamarbetet.

Kontakter kommer att knytas med personer och institutioner som arbetar med jämställdhetsfrågor i Sverige. Samarbetet kommer att handla om t ex uppföljning av Peking-konferensen, partnerskapsverksamheten och metodfrågor.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE
105 25 Stockholm, Sweden
Tel: 08-698 50 00. Fax: 08-20 88 64
Hemsida: <http://www.sida.se>